

N:o 43.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 19 Maj 1877.
— — — — Andra Kammaren den 19 — —

*Riksdagens underdåniga skrifvelse, angående regleringen af utgif-
terna under riksstatens Första hufvudtitel.*

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 14.)

S. A. K.

Vid riksstatens Första hufvudtitel, omfattande *Kongl. Hof- och Slotts-
staterna*, har Eders Kongl. Maj:t — under erinran att, till följd af Hennes
Maj:t Enkedrottningen Josephinas fränfalle, det å hufvudtiteln uppförda an-
slag, 120,000 kronor, till Hennes Maj:ts hofhållning komme att ur riksstaten
utgå — föreslagit, att till Hans Kongl. Höghet Kronprinsen måtte uppföras
ett anslag af 72,000 kronor.

Denna nådiga framställning har Riksdagen bifallit; kommande dymed-
delst hufvudtitelns slutsumma, nu utgörande 1,266,000 kronor, att nedsättas
till 1,218,000 kronor.

Vidare har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att Tullgarns kungsgård,
hvilken af Hennes Maj:t Enkedrottningen Josephina innehafts såsom enke-
säte, måtte med till densamma hörande hemman, lägenheter och inventarier,

i likhet med hvad förut med Rosersbergs slott egt rum, till Eders Kongl. Maj:ts disposition öfverlemnas.

I sammanhang med denna nådiga framställning har jemväl till pröfning förekommit ett inom Riksdagen väckt förslag derom, att Tullgarns kungsgård med hvad dertill hörer måtte för statens räkning utarrenderas på 20 år och årliga arrendet till statsverket ingå.

Uti det den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof bilagda statsrådsprotokoll är beträffande Tullgarn meddeladt: att denna kungsgård, hvilken innehafts af Hertig Fredrik Adolf, efter nämnde furstes död genom nådigt bref den 1 Juni 1807 upplåtits på lifstidsbesittning åt Prinsessan Sophia Albertina, mot vilkor, hufvudsakligen, att hon skulle ansvara för kungsgårdens tillhörigheter af möbler, husgeråd och öfriga inventarier; att uppå en vid 1818 års riksdag inom bondeståndet väckt motion Rikets Ständer enligt underdånig skrifvelse den 2 Mars 1818 beslutat, att kungsgården Tullgarn med tillhörande lägenheter och inventarier skulle, när den efter Prinsessan Sophia Albertinas död blefve ledig, tillfalla Hans Kongl. Höghet då varande Kronprinsen Joseph Frans Oscar i Dess lifstid under full nyttjanderätt med samma vilkor, under hvilka Prinsessan enligt nådiga brefvet den 1 Juni 1807 kungsgården innehade; samt att, efter derom aflåten nådig proposition, Rikets Ständer genom underdånig skrifvelse den 27 Augusti 1823, jemte det att bestämmelse meddelades om den underhållssumma, hvilken Hennes Kongl. Höghet då varande Kronprinsessan Josephina skulle åtnjuta, derest hon blefve i enkestånd försatt, tillika förklarar, att Tullgarns kungsgård med dertill hörande hemman, lägenheter och inventarier skulle i förr berörda händelse tillträdas såsom enkesäte af Hennes Kongl. Höghet Kronprinsessan samt uti hennes lifstid under full nyttjanderätt, enligt nådiga brefvet den 1 Juni 1807, af henne åtnjutas.

Uti detta nådiga bref är såsom vilkor vid Tullgarns öfverlemnande på lifstidsbesittning åt Prinsessan Sofia Albertina hufvudsakligen stadgadt, "att alla de Tullgarns tillhörigheter af möbler, husgeråd och annan lösegendom, som för Kongl. Maj:ts räkning efter deras uti bouppteckningen utsatta värde och 20 procent förhöjning derutöfver blifvit inlösta och hvilka på en särskild upprättad förteckning vore upptagne, borde, enär de samma dels voro nödiga för rummens tillbörliga prydnad och egendomens beboende, dels icke kunde skiljas derifrån, utan att till deras godhet äfventyra, framgent såsom inventarier eller en fundus instructus vid Tullgarn qvarblifva, för att sedan vid egendomens framtida afträdande aflevereras till lika antal och beskaffenhet, som de blifvit aflemnade, vid påföljd af ersättning för de bristande eller felaktige, efter det i inventarii-instrumentet upptagna värde. Det samma gälde äfven om de i förteckningen utan värde upptagna kreatur, åkerredskap med flere inventarier, hvilka vid framtida afträdandet borde

återställas i samma goda skick, som de blifvit emottagne; och som Tullgarns egendom, fastän öfverlåten till Hans Kongl. Höghet Hertig Fredrik Adolf, att under Dess lifstid bruka och disponera, likväl vore af kungsgårds natur och i sådan egenskap, efter Hans Kongl. Höghets fränfälle, åter tillfallit Kongl. Maj:t och Kronan; så hade Kongl. Maj:t funnit, att det värde af Nio Tusende Sju Hundrade Nittio Två Riksdaler 11 sk. 8 rst. Banco, hvartill de inlösta och vid egendomen kvarblifvande inventariipersedlar uppgått, icke borde af Kongl. Maj:ts enskilda medel betalas, utan af statsverket ersättas, hvarföre Kongl. Maj:t ock i nåder förordnat, att berörda summa i sådant afseende skulle uti liquidationen med Statskontoret qvitteringsvis godtgöras på skulden; kommande den blifvande disponenten af Tullgarn, att för inventarierna och deras framtida afleverande i lika godt stånd, som då de emottogos, blifva ansvarig jemlikt inventarii-instrumentet, hvilket af Kammarkollegium, till framtida säkerhet och afseende på bevakandet af Kongl. Maj:ts och Kronans rätt vid inträffande ombyte af egendomens innehafvare, borde förvaras.“

Vidare har Riksdagen beträffande Tullgarn inhemtat:

att i sammanhang med sjelfva kungsgården brukas hemmanen Kårtorp, Skyttorp, Nora och Stortorp, tillhopa $6\frac{1}{2}$ mantal, hvaremot öfriga densamma underlydande hemman äro utarrenderade;

att den under eget bruk odlade jorden utgör i åker 600 tunnland och i naturlig äng 185 tunnland;

att den utarrenderade jorden utgör i åker och äng omkring 900 tunnland samt den af torpare och backstugusittare brukade jord omkring 330 tunnland;

att skogsmarkens areal är omkring 3,500 tunnland; och

att arrendena utgå med 7,597 kronor kontant och 69 fjerdingar strömning.

Uti underdånig skrifvelse den 18 November 1809, angående beviljade och af statsverket anslagna utgifter till underhåll och reglering af Kongl. Maj:ts hof- och hofstallstater, yttrade då församlade Riksdag bland annat följande:

“Skulle Eders Kongl. Maj:t i Nåder täckas antaga den summa Riksens Ständer Eders Kongl. Maj:t sålunda i underdånighet erbudit, till bestridande af alla ofvan uppräknade utgifter, efter som Eders Kongl. Maj:t i Nåder för godt synes, samt med bibehållande af den Eders Kongl. Maj:t tillagde dispositionsrätt öfver dess Hof, emottaga deremot Riksens Ständer, såsom en i everldliga tider åt dem förbehållen rättighet, förvaltningen och användandet af nedannämnde Kungs- och Kungs-Ladugårdar med dertill hörande Hemman och Lägenheter, som förut stått under Eders Kongl. Maj:ts höga företrädares omedelbara styrelse, nemligen Drottningholm, Svartsjö, Wänt-

holmen, Gripsholm, Strömsholm, Kungsöhr, samt Flyinge och Dahlby jemte alla Kongl. Hof- och Stallängar, dock att deras Kongl. Majestäter och den Kongl. Familjen må vara obetaget, att till deras höga nöje och sommarsejour nyttja de Kongl. Slotten med tillydande Trädgårdar och Lustparker, vid Drottningholm, Svartsjö, Gripsholm och Strömsholm, till hvilkas vård och skötsel nödiga arbetare och betjening böra af Statsverkets medel bestås och aflönas, äfvensom erforderliga medel anslås till deras underhåll och förbättring, hvarvid på Eders Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning må bero, att de härtill anslagna summor rätteligen användas, så att Slotten och de öfrige Byggnaderne m. m. vid magt hålles och Slottens invändiga förbättrande verkställles till Eders Kongl. Maj:ts höga nöje och bekvämlighet. Hvad Ulrichsdahls och Tullgarns Kungsgårdar angår, finna Rikens Ständer skäligt att de förblifva under nu varande innehafvares fria disposition, den förra under Hennes Kongl. Maj:t Enkedrottningens och den sednare under Hennes Kongl. Höghets Prinsessan Sophia Albertinas, i deras öfrige lifs tid; men att de sedermera böra komma under Rikens Ständers disposition, dock att slotten och byggnaderne må af Deras Majestäter och den Kongl. Familjen begagnas och på statens bekostnad underhållas, kunnande Rikens Ständer i Statsverkets närvarande belägenhet ej anslå några särskilde medel till dervarande slotts och byggnaders underhåll, utöfver hvad staten härtill redan består.“

Redan då var det således Rikets Ständers mening, att de till omfördälda Kongl. slott hörande jordegendomar framdeles skulle till statsverket indragas, och endast sjelfva slotten med tillhörande trädgårdar och lustparker fortfarande stå till den Kongl. Familjens disposition.

I afseende å Ulriksdal har en sådan anordning redan för länge sedan blifvit vidtagen, och att beslutet om indragning jemväl af den till Tullgarn hörande jordegendom ännu ej blifvit satt i verkställighet, har, på sätt ofvan inhemtas, berott derpå, att kungsgården upplåtits först åt Hans Kongl. Höghet, då varande Kronprinsen Joseph Frans Oscar och sedermera såsom enkesäte för Hennes Kongl. Höghet Kronprinsessan Josephina. Nu, då någon sådan särskild anledning icke förefinnes att med ifrågavarande egendoms indragning till statsverket låta ytterligare anstå, har denna åtgärd syntts utan vidare uppskof böra vidtagas. Härvid har emellertid förekommit, att, med hänseende till belägenheten af de för landbruket och lustlottets ekonomi i öfrigt afsedda byggnader, sjelfva kungsgården och de i sambruk med denna varande hemman ej lämpligen kunna från slottet afsöndras, utan hafva nu endast de kungsgården i öfrigt underlydande hemman ansetts böra till statsverket indragas. Oaktadt jordegendomen sålunda väsentligen förminskas, har likväl Riksdagen föreställt sig, att, med hänseende till det ökade värde, jorden genom ett förbättradt brukningsätt numera erhållit, inkom-

sterna böra blifva tillräckliga för underhåll af slottet med hvad dertill hörer, utan att särskildt anslag behöfver dertill anvisas.

Slutligen och då, på sätt ofvan omförmäles, den till Tullgarn hörande skog omfattar en ej obetydlig areal, har Riksdagen ansett densamma, i den mån den egnar sig för en ordnad skogshushållning, böra från egendomen afskiljas och till Skogsstyrelsens förvaltning öfverlemnas.

På grund af hvad sålunda förekommit, har Riksdagen Eders Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning på det sätt bifallit, att till disposition af Eders Kongl. Maj:t för Dess lifstid öfverlemnas, derest Eders Kongl. Maj:t täckes ett sådant erbjudande antaga, ej mindre Tullgarns slott med dertill hörande byggnader, trädgård och parkanläggningar samt inventarier, allt i enlighet med bestämmelserna i 1807 års ofvan åberopade nådiga bref, än äfven Tullgarns kungsgård jemte dermed under eget bruk nu förenade hemmanen Kårtorp, Skyttorp, Nora och Stortorp med dertill hörande torp och lägenheter; men deremot har Riksdagen beslutat, att samtliga öfriga under Tullgarn lydande hemman och lägenheter skola vid den tid, då egendomen af Hennes Maj:ts Enkedrottning Josephinas sterbhus afträdes, till statsverket indragas och för dess räkning i lämpliga brukningsdelar utarrenderas, äfvensom att den till sjelfva kungsgården jemte de densamma nu underlydande hemman hörande skog skall vid samma tid öfverlemnas till Skogsstyrelsen att för statens räkning förvaltas, dock med kungsgården och dermed framgent förenade hemman och lägenheter förbehållen rätt att, för så vidt sådant är med skogens bestånd förenligt, kostnadsfritt erhålla till husbehof utsyning å skogen så väl till byggnader och reparationer som till gärdslä och vedbrand.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 19 Maj 1877.

Bil. Litt. A.

Tabell öfver riksstatens Första Hufvudtitel.

	Kronor.	öre.
Kongl. Hof- och Slottsstaterna.		
<i>Kongl. Hofstats-anlagen.</i>		
Kongl. Maj:ts hofhållning	800,000	—
Hennes Maj:t Enkedrottningen Josephinas hofhållning	—	—
Hans Kongl. Höghet Kronprinsen	72,000	—
Hennes Kongl. Höghet Hertiginnan af Dalarne	28,000	—
Hennes Kongl. Höghet Prinsessan Eugenie	18,000	—
För underhåll och vård af möbler och andra staten tillhöriga inventarier i de Kongl. slotten	56,400	—
Kongl. hofstallets utfodring	45,000	—
Polis-, lys- och renhållning vid Kongl. slottet och Arfprinsens palats	22,500	—
Rosersbergs slott	3,000	—
Ved och kol för de Kongl. hofven	50,000	—
	Sgr	1,094,900 —
<i>Kongl. Slotten.</i>		
Reparationer å Stockholms slott med flera för de Kongl. hofven upplåtna byggnader	63,000	—
Brandväsendet och yttre lyshållningen vid Kongl. slottet och Arfprinsens palats	11,250	—
Drottningholms och Svartsjö slott	24,600	—
Gripsholms slott	5,000	—
Ulriksdals slott	8,250	—
Haga lustslott och park	8,000	—
Strömsholms slott	3,000	—
	Sgr	123,100 —
	Summa	1,218,000 —